

TUL, KKV Prostějov
BS/TŘOV
DOK, Seminární práce
Vypracovala: Vebrová Michaela, 2. ročník

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI	
UNIVERZITNÍ KNIHOVNA	
Prir. c.	2130469
Signat	B14982

MÓDA A VÝROBA

Móda se týká mnoha oblastí hmotné kultury i nejrůznějších forem lidského jednání. Výrazným rysem módy je její omezenost v čase. Móda souvisí s prostředím, stylem života, architekturou, ale nejčastěji s oděvem.

Kulturní požadavky na odívání se týkají zejména hygienické stránky oděvů, jejich účelnosti, celkové eleganci a módnosti. Elegance je vytvářena vzájemným vztahem mezi člověkem a jeho oděvem. Módnost je požadavek na odívání v každé době. Vyjadřuje naši potřebu odívat se aktuálně a na úrovni soudobého životního stylu. Módě podléhá řada názorů jako je i představa o ideálních proporcích lidského těla. V 17. století byly ideálem ženy rubensovského typu, avšak koncem 18. století spočívala ženská krásav křehkosti a zjemnělosti. Také dnešní doba si vytváří představu o ideální podobě ženy.

Také musíme brát na vědomí, že stejné řešení oděvu se nehodí pro každou postavu a určitý módní prvek je vždy míněn pro konkrétní příležitost, pro jistý typ oděvu.

Při uplatňování módních prvků je třeba vycházet zejména z tělesné konstituce, pigmentace, vlasů, očí osobnosti pro kterou jsou určeny. Nevyčerpatelným zdrojem pro módní tvorbu je příroda. Její barevné kouzlo a věčná koloristická a světelná proměnlivost inspiruje módní návrháře k novým výtvarným myšlenkám.

Oděv vznikl z praktické potřeby, k ochraně člověka proti nepříznivým vlivům vnějšího prostředí.

Již v pravěku si lidé začali zahalovat tělo kožešinami. Nejprve byla kožešina přehozená přes rameno, ale z důvodu rychlého pohybu a lovu byl člověk nucen upravit kožešinu tak aby pokrývala tělo, ale nevadila při práci.

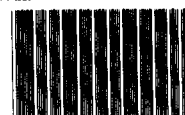
Odívání ve spojení s rituální potřebou a jako znak kmenové příslušnosti (vyznačení náčelníků, bojovníků, šamanů apod.) se bránilo prudkým změnám jež by vyplývaly z pouhé vnější estetické záliby ve formách, barvách a tvarech. Příklady dlouhodobého ulpívání na tradičních vnějších formách šatu můžeme hledat např: na oděvech egyptských faraonů nebo v lidovém kroji v 19. století.

Móda se nejvolněji rozvíjela tam, kde se oděv stal okrasou člověka. Móda nemívá vliv na společenské vrstvy, které jsou vázány přesně vymezenými pravidly, jako např: kněžský, vojenský oděv.

Pro rozvoj módy byla příznivá evropská kulturní centra (Paříž) a prostředí větších měst. Až do Ludvíka XIV. neměla móda mezinárodní ráz, teprve za něho a po něm udávala Francie tón celé Evropě a ve věcech dámské toalety je směrodatnou dosud. V Německu se snažili odlišit od francouzské módy, ale neúspěšně.

K nejradikálnějším módním přeměnám oděvu dochází v dobách průmyslového rozvoje oděvnictví. Průmyslová revoluce dala oděvu charakter zboží. Aby se oděvní zboží mohlo průmyslově vyrábět muselo proniknout k širokým vrstvám spotřebitelů. Jeho cena musela klesnout.

UNIVERZITNÍ KNIHOVNA
TECHNICKÉ UNIVERZITY V LIBERCI

3146180928

Společenskou úlohu módy revolučně pozměnilo socialistické prostředí. Móda směřuje k uspokojování nejširších potřeb všeho lidu. V tomto období dochází ke zmenšení třídních rozdílů. Oděv nižších a vyšších vrstev se liší drobnými detaily. V individuálním životě člověka móda souvisí s lidskou touhou po napodobení nebo naopak odlišení. Jedinec svým oděvem dává najevo svoji příslušnost k určité sociální skupině či generační vrstvě. Snaha o zvýraznění oděvu a o jeho individuální odlišení má často také erotický význam. V dějinách odívání hrály erotické složky módy v každé době závažnou roli. Se sexualitou souvisely snahy o zahalení těla i opačné tendence, které směřovaly k zdůraznění krásy lidského těla.

Móda nejen zhodnocuje, ale hodnoty sama vytváří. Je to například tam kde přijímá impulsy z umělecké tvorby. Módní styl, který ve Francii zavedl Alfons Mucha přispěl k pochopení secese a k prosazení nového umění a v jeho duchu vznikla celá řada výtvarných děl. Totéž platí o špercích Salvatora Daliho.

Odívání žen bylo častěji spojováno s vyššími nároky na zdobnost. Žena má spontánní přístup k módě, popouští uzdu fantazie a oplývá touhou vyniknout vnějším působením, osobní úpravou a doplňky. Rovněž erotické zabarvení dámského oděvu bývá výraznější než u oděvu pánského.

Odívání mužů je ve srovnání s dámským, barevně střízlivější. Více než vnějších efektů pánský oděv využívá kvality materiálu a funkčních složek. Řada oděvních částí byla převzata z vojenského stejno- kroje (frak, kravata).

K módě neodmyslitelně patří módní doplňky. K hlavním druhům oděvních doplňků patří obuv, punčochy, pokrývka hlavy, kabelky, šperky. Obuv je nejdůležitější z hlediska potřeby i po estetické stránce. Chrání nohu před zraněním, ovlivňuje držení těla a dotváří styl oděvu. Již v antice byly známe sandály. V gotice docházelo k módnímu protažení špicí bot. V 17. století byl zaveden podpatek a v 18. století se na dámské obuvi objevily vysoké podpatky. Dnešní obuvnictví nabízí nejrozličnější typy obuvi, jako je obuv pro různé příležitosti, roční období a věkové skupiny. Ve vztahu k oděvu má obuv základní význam. Její barva i tvar mají být přizpůsobeny celkovému charakteru oděvu.

S obuví úzce souvisejí punčochy. K všeobecnému rozšíření punčoch tělové barvy došlo teprve po roce 1920 s rozvojem pletářského průmyslu.

Pokrývka hlavy se také úzce váže k charakteru oděvu. Pokrytí hlavy znal již starověký Egypt a antika. V Egyptě mělo pokrytí hlavy symbolický význam. Středověk vytvořil z pokrývky hlavy věc ryze estetickou. V pozdější době se podoba klobouku rozrostla do nepřehledného množství typů, které zejména u žen měly často nefunkční charakter. Dnešní typy klobouků spojují esteticko módní požadavky s praktickými hledisky ochrany hlavy.

Malá příruční taška byla dříve protějškem pánských kapes. Postupně se vyvinula v nepostradatelný doplněk dámského oblečení. Pevně vyztužené kabelky se objevily počátkem 20. století, vyrábějí se z nejrozličnějších materiálů, jejich tvar a velikost podléhá častým módním změnám.

Šperky, bižuterie a drobné ozdoby patří k nejstarším doplňkům. Kostěné ozdoby se dochovaly již ze starší doby kamenné. Později se šperky zhotovovaly ze bronzu, skla, přírodních materiálů, zlata, platiny a drahých kamenů. Nepřiměřené užití většího množství šperků působí často nevkusně.

Oděvní výroba a historie odívání souvisí s rozvojem člověka, jeho podmínkami, zkušenostmi a znalostmi. Vývoj oděvů ovlivnily zeměpisná poloha a podnebí, třídní rozdělení společnosti, vkus. Šicí stroj a technická vyspělost urychlily způsob zhotovování oděvů

a v současné době se používají i nové materiály. Počáteční stupeň výroby oděvů se nazývá primitivní výroba. Lidé si zhotovovali oděv sami pro sebe z kůží a kožešin. Šilo se jehly z kostí a spojovacím materiálem byly šlachy a střívka.

Později se lidé naučili příst a tkát a oděv se začal zhotovovat z tkanin. Archeologické vykopávky ukazují, že znalost výroby tkanin je tak stará jako lidstvo samo. První zařízení k jejich výrobě bylo však velmi primitivní. Jen pomalu se začínaly objevovat prvky ručního stavu, jehož sestavení spadá do 14. století. Tkalcovské řemeslo mělo již ve středověku své organizace, cechy. V 18. století byl vynalezen v Anglii mechanický tkalcovský stav, ve 2. polovině 19. století byl zkonstruován automatický stav se zařízením pro samočinné doplňování zásoby útku. Po 2. SV. V. se výrazně projevila snaha o zvyšování rychlosti tkaní a začaly se zavádět nové typy strojů (jehlové, skřipcové, tryskové stavy).

Změnil se také šicí prostředek. Místo jehel z kostí se používaly jehly bronzové. Postupně někteří jednotlivci zdokonalili své dovednosti, dosáhli větší rychlosti při zhotovení oděvů a začali se zabývat pouze zhotovováním oděvů. Touto specializací práce vznikla

- řemeslná výroba.

Nejvyšší stupeň výroby oděvů se nazývá průmyslová výroba. Tato výroba začala vznikat v polovině 19. století a k jejímu vzniku přispěl

- vynález šicího stroje, který podstatně urychlil výrobu oděvů. Se zaváděním strojů nesouhlasili dělníci. Díky strojům přišli o práci, kterou doposud vykonávali ručně. Následovalo mnoho stávek, ale bez úspěchu. Šicí stroj našel své pevné místo nejen v oděvních výrobních, ale i v mnoha domácnostech.

Průmyslová výroba měla nejprve charakter domácí práce. Domácí krejčí obdrželi od továrníka materiál a zhotovili oděv doma. Hotový oděv odváděli továrníkovi za předem sjednanou mzdu.

Začátkem 20. století se převážná část práce domácích dělníků soustředila do továrních dílen a začíná vyšší stupeň průmyslové výroby.

K největšímu rozvoji tovární výroby došlo až po 2. SV. V. kdy byla zahájena specializace, modernizace a mechanizace práce.

Dnes existuje jen málo operací v oděvní výrobě, při nichž by nemohlo být namáhavé ruční šití nahrazeno někdy i kvalitnějším strojovým.

I přesto šicí stroj oděvní výrobu pouze usnadňuje a urychluje a nositelem vlastní výrobní činnosti zůstává stále převážně člověk.